

מבחן הנאמנות כבר כאן (ולמעשה תמיד היה כאן)

הצעות החוק אשר מקודמות תחת הכותרת "חוק הנאמנות" הם רק שלב בוטה יותר וגלוי יותר של הלכי רוח שהיו כאן מאז ומעולם (ז"א מראשית ימי המדינה ועוד מקודם לכך). אינני מכון לגזענות הסמויה ברצון להתנכל ולדכא עוד יותר את אזרחי המדינה הערבים, אלא לרעיון הפשיסטי המוצהר בגלוי על פיו יש להבחין (ז"א להפלות) בין אזרחי המדינה על פי "נאמנותם למדינה" (ז"א לאידיאולוגיה הציונית השלטת בה ומזוהה עמה).

בניגוד למושגי היסוד של המדינה המודרנית, אשר רואה את עצמה כמצרף של אזרחיה ולפיכך כמכשיר בידיהם אשר מטרתו אבטחת כיבוד הזכויות הטבעיות של האדם, מהות הפאשיזם היא בהעמדת המדינה מעל לאזרחיה אשר נתפסים למעשה כנתינים שלה. הפאשיזם מזכיר את השיטה הפיאודאלית, ובשני המקרים נהנים הנתינים מפריבילגיות שמחלק השלטון לנאמניו. אכן, דברים אשר נתפסים במדינה המודרנית כזכויות בלתי מותנות, מוצגים בשיטה הפאשיסטית כפריבילגיות אשר מחולקות על פי שיקול דעתו של השלטון ובפרט על פי מידת הנאמנות לשלטון ומידת השירות של ומטרתו.

מתוך זויות ראייה זאת יש להבין את האפליה העמוקה של החברה הפלסטינאית בישראל לא כגלוי של גזענות גרידא, אלא כתת-הקצאה של משאבים (הנתפסים כפריבילגיות) לנתינים אשר אינם נאמנים לאידיאולוגיה הציונית ואינם מקדמים את מטרותיה (שהרי עצם קיומם מעקב את מטרותיה...).

שיח הנאמנות קשור ישירות לתפיסה של "קדושת" המדינה הציונית, מטרותיה והאינטרסים שלה. כל מטרה או אינטרס של המדינה הזאת, די בו בכדי להכשיר כל שרץ, ובפרט להסכים (בשתיקה או במשיכת כתפיים) ואפילו להצדיק קורבנות אדם, ובעיקר כאשר מדובר בבני אדם שאינם נתינים נאמנים ואינם משרתים את המדינה – אכן, דמם של אלו הפקר גמור.

מבחן הנאמנות והשירות אינו מופעל רק כנגד החברה הפלסטינאית בישראל (ובשטחים הכבושים), אלא גם יוצר ריבוד של זכאות לפריבילגיות בתוך החברה היהודית, כאשר מבחן הנאמנות והשירות העליון הוא התרומה "למערכת הביטחון" ומקום חשוב ניתן גם לקידום "יהוד" הטריטוריה המדינתית. מכאן גם הנטייה של האוכלוסיות היהודיות המופלות לרעה לנסות ולטפס בסולם הפריבילגיות על ידי הפגנות נאמנות לציונות ושירות של מטרותיה, ומכאן גם הסחף ימינה הגובר בכל תולדות הציונות.

מתוך זויות ראייה זאת עולה פליאה על עצם הציפייה של מי שאינו משרת את השלטון לאיזה שהן הטבות (קרי פריבילגיות), והתמרמרות על כך שמעט ה"טבות" אשר ניתנו ("המדינה נתנה להם...") לא הביאו לאסירות תודה (קרי נאמנות ושירות). כדאי לשם לב גם לאמירה "אנחנו נתנו להם..." בהם הדוברים כביכול מזהים את עצמם עם המדינה אבל למעשה מזהים את עצמם כנאמנים למדינה (בניגוד לאחרים שהם "כפויי טובה").

אכן, העלייה ברמת הבוטות והישירות של תביעת הנאמנות מובילה ל"מפגני נאמנות" מטורפים כגון עצומות של "אינטלקטואלים" מפוחדים הנשבעים אמונים למדינה ולשלטונותיה. מיותר לומר שהשלטון מקדם את האווירה הזאת על ידי מעשים המפגינים בצורה בוטה שנאמנות לו היא הקריטריון היחיד לחלוקת "פריבילגיות" ובמצבים מסוימים אפילו ל"פריבילגיה" להיחשב בן אנוש ולא להירצח (כמו במשט לעזה – אם להזכיר רק דוגמא אחת).

המסקנה שלי מכל האמור לעיל היא שאין זה נכון (וודאי אין זה מספיק) למחות על גילויים כאלה ואחרים של אפליה גזענית, דיכוי, ופשעים אחרים. צריך לחשוף ולערער על כל השיח של נאמנות-נתינות-פריבילגיות ולקדם את השיח של אזרחות וזכויות יסוד אשר אינן תלויות בדבר. לדעתי אין סיכוי לכוחות המתקדמים בחברה להשפיע על רוב הציבור אלא על ידי שכנועו ששיח הנאמנות הוא מקסם שווא ואילו שיח האזרחות וזכויות היסוד הבלתי מותנות הוא היסוד לפתרון מצוקותיו.

עודד גולדרייך, תל-אביב
דצמבר 2010